

De handel in jonge Afrikaanse voetballers

Dromen van Camp Nou

...

Naast matchfixing is ook de handel in jonge Afrikaanse voetballers een probleem dat het volgend FIFA-bestuur, dat op 29 mei verkozen wordt, zou moeten aanpakken. De Onderzoeksredactie maakte eerder een reportage over de handel in Afrikaanse spelers, die vaak berooid en illegaal in Europa achterblijven.

Jaarlijks worden zo'n vijftienduizend jonge, vaak minderjarige Afrikaanse voetballers naar Europa gelokt. Slechts enkelen veroveren een profcontract, de rest wordt berooid en vaak illegaal aan zijn lot overgelaten, blijkt uit ons onderzoek. Regelgeving werkt onvoldoende.

door Hester den Boer

HET IS EEN PIJNLIJKE herinnering voor William. Liever denkt hij niet terug aan zijn tijd in Volendam. Hij schaamt zich. Toch vindt hij het belangrijk zijn verhaal te vertellen. Hij woont in het noorden van Kameroen, in een afgelegen dorp, vlak bij de onrustige Nigeriaanse grens. Het is een rotsachtig woestijngebied, een van de armere delen van een land waar meer dan vijftig procent van de bevolking onder de armoedegrens leeft.

Ik spreek hem over de telefoon. Hij praat rustig en bedachtzaam. William is een voetballer, al komt er van voetballen tegenwoordig weinig meer terecht. Zijn belangrijkste doel is de schulden afbetalen die zijn familie heeft gemaakt voor zijn reis naar Nederland in juni 2007. Een jaar eerder werd hij gescout door een lokale voetbalmakelaar, een 'agent' zoals ze in Kameroen zeggen. Hij speelde in de tweede divisie en droomde van een contract bij een Europese club. Het is dit of de lotto winnen. Veel andere manieren om rijk te worden zijn er niet in dit deel van de wereld.

Bij de training, op een afgetrapt veldje vlak buiten het dorp, hingen regelmatig mannen rond om de voetballers te observeren. Sommigen hadden connecties in het buitenland. Op een dag, vertelt William, werd hij aangesproken door een Kameroense man met de naam Antoine Ginen. Hij zei contacten te hebben bij FC Volendam. William

had nog nooit van FC Volendam gehoord. Maar Volendam ligt in Europa, daar ging het om. Hij was blij, niet alleen voor zichzelf maar voor zijn hele familie. Want de rijkdom zouden ze delen. Net als de kosten: 3500 euro voor de bemiddeling, drie keer een gemiddeld jaarloon.

Voor dit bedrag kreeg William de belofte van een vast contract met bijbehorend inkomen. Geen slechte investering. Verschillende familieleden legden hun spaargeld in. Met nog een extra lening kon hij uiteindelijk het bedrag bij elkaar krijgen. De avond voor zijn vertrek was het feest. Het hele dorp kwam langs om hem uit te zwaaien en geluk te wensen, op naar een gouden toekomst.

VOOR WILLIAM lag er bij aankomst in Volendam geen contract op hem te wachten. Hij mocht wel meetrainen, vertelt hij. Maar niet samen met de vaste spelers, hij trainde in afzondering van de rest. Op vrije avonden organiseerde de club af en toe een uitstapje, maar meestal zat hij 's avonds op zijn schaars gemeubileerde kamer. Er waren nog twee andere jongens die net als hij ook als testspeler werden uitgeprobeerd, een uit Kameroen en een uit Zuid-Afrika. Na maanden onzekerheid kwam er eindelijk uitsluitsel: ze kregen alle drie geen contract aangeboden. De kamers die ze via de voetbalclub bewoonden, moesten ze verlaten. William belde zijn agent maar deze nam zijn telefoon niet meer op. Hij klopte aan bij de club voor hulp, maar volgens William liet het management weten dat FC Volendam niet verantwoordelijk was voor hoe het nu verder moest met hem (een woordvoerder laat weten dat FC Volendam zich in dit verhaal niet herkent).

Ten einde raad besloten de voetballers een soort SOS uit te sturen naar de Afrikaanse gemeenschap in Volendam. Een Kameroense man probeerde te helpen maar had slechts ruimte voor twee personen. Wat

er met de derde voetballer is gebeurd, weet William niet. Het heeft hem een paar maanden gekost om van zijn familie genoeg geld te lenen om een ticket naar huis te kunnen kopen. In april 2008 vloog hij terug naar Kameroen. Hij heeft zijn makelaar aangegeven bij de politie. Zonder resultaat.

William heeft geluk gehad dat hij kon terugkeren naar huis. Veel voetballers die het niet redden blijven noodgedwongen in Europa. Een groot aantal leeft op straat. Exacte cijfers zijn er niet, maar zeker is dat het om duizenden gaat, waarvan een groot deel minderjarig. Association Foot Solidaire liet enkele jaren geleden weten alleen al in Parijs contact te hebben met zo'n achthonderd voetballers die in de steek waren gelaten door hun club of makelaar en op straat probeerden te overleven. Over Engeland bestaan schattingen van vijfhonderd gestrande voetballers die in de illegaliteit leven.

EEN CONTRACT IN Europa, de ultieme droom. Soms lukt het, meestal niet. Het zijn de succesverhalen die doorklinken. Maar wat gebeurt er met de Afrikaanse voetballers die het niet redden? In West-Afrikaanse landen als Ghana, Kameroen, Ivoorkust en Nigeria kent iedereen wel iemand, een neefje, een broertje, een buurjongen, die het slachtoffer is geworden van een voetbalmakelaar of van iemand die zich zo voordoet. Zij maken misbruik van de toekomstdroom van jonge voetballers en beloven hun een contract bij een buitenlandse profclub. De jongens zijn meestal arm en ongeschoold en hebben geen idee waar ze aan beginnen. Sommigen zijn nog minderjarig. De makelaar vraagt vaak een financiële compensatie. Een bedrag tussen de duizend en vijfduizend euro. De familie steekt zich in de schulden, eenmaal in Europa (of Azië) blijkt een makelaar zijn belofte niet waar te kunnen maken. De speler kan slechts een try-out doen en wordt daarna aan zijn lot overgelaten. In andere gevallen heeft de makelaar gelogen over zijn connecties en weet de club van niets.

IN TIKO, een dorpje in het Engelstalige deel van Kameroen, is voetbal volkssport nummer één. Op een veldje net buiten het kleine dorpscentrum verzamelen de jongens uit het dorp zich dagelijks om te voetballen. Rondom het veld staan palmbomen en wat houten hutjes. In de verte zie je de in mist gehulde Mount Cameroon, de hoogste berg van West-Afrika. Als ze zien dat er een ‘blanke’ bij het veld staat, doet iedereen extra z’n best. Wie weet levert het wat op. Hun grote voorbeeld is Eyong Enoh, een voetballer uit Tiko die het helemaal tot Ajax heeft geschopt. Overal hangt zijn portret, vaak tussen de foto’s van Nelson Mandela en de Kameroense president. Een van de jongens vertelt dat zijn zoontje Enoh heet, vernoemd naar de grote voetbalheld. Zijn neefje heet Eyong.

Ngembus Burnley is de oprichter van Volunteer Cameroon, een kleine ngo die zich inzet voor de jongeren uit het dorp. De werkloosheid is hoog en veel toekomstperspectief is er niet. Dat maakt de jongens op het voetbalveld kwetsbaar voor voetbalmakelaars. ‘Zo gauw ze het woord Europa horen, kunnen ze niet meer helder nadenken. Een makelaar kan ze dan alles wijsmaken. Het is ook moeilijk in te schatten of iemand betrouwbaar is. Als een voetballer een slechte ervaring heeft gehad met een makelaar zal hij hierover tegen anderen niets zeggen. Uit schaamte of omdat hij bang is dat hij als “verklikker” bekend zal komen te staan.’

Haar zoon verblijft al jaren illegaal in Europa, vertelt Lydia Monono. Ze weet dat hij het erg moeilijk heeft en is zichtbaar geëmotioneerd. Toch wil ze niet dat hij terugkomt naar Tiko. ‘Hier werk vinden is voor hem bijna onmogelijk en wij kunnen hem niet onderhouden. Ik moedig hem aan in Europa te blijven. Daar liggen de kansen. Ik bid dat hij binnenkort werk zal vinden met een goed salaris, al dan niet als voetballer.’

‘In Tiko voetbalde ik in de eerste divisie’, vertelt Frances over de telefoon. ‘Ik werd gescout door een makelaar die mij een contract beloofde bij een Roemeense club. De test verliep goed en ze boden mij een contract aan. Maar mijn makelaar wilde meer geld. Ik smeekte hem het contract te tekenen. Ik wilde gewoon voetballen en dit was voor mij een gouden kans. Ik zou er kunnen doorgroeien. Maar mijn stem werd in de onderhandelingen niet gehoord. Uiteindelijk trok de club zich terug.’

Op aanraden van zijn familie trok Francis er zelf op uit om een team te vinden. Zonder succes: ‘Ik zwerf al vier jaar door Europa. Nu woon ik in Parijs. Soms kan ik bij iemand op de bank overnachten, meestal slaap ik op straat. Ik heb geen werk en geen geld. Vooral in de winter is het erg zwaar. Toch zie ik er tegenop om terug te gaan naar Kameroen. Mensen daar begrijpen niet hoe het is. Ze denken dat je, eenmaal in Europa, makkelijk rijk kunt worden. Ik kan mijn verhaal moeilijk uitleggen. Het zou als een grote mislukking worden gezien.’

HET GEBEURT VAKER dat een overeenkomst misloopt omdat de makelaar meer geld wil dan de club wil betalen. Maurice werd in de

steek gelaten in Amsterdam, na een testperiode bij Ajax. We ontmoeten elkaar in een soort loungecafé in de chaotische drukte van Douala, de grootste stad van Kameroen. Op de tv wordt met het volume op maximaal een Nigeriaanse sitcom vertoond. Maurice heeft speciaal voor het interview een oranje voetbalshirt aangetrokken. Zachtjes en enigszins verlegen vertelt hij zijn verhaal. Al vanaf zijn dertiende werd hij onder de hoede genomen door een Nigeriaanse man die in hem een groot talent vermoedde. Hij kreeg cadeautjes, voetbalschoenen en af en toe wat geld, om zijn loyaliteit te kopen. In de zomer van 2004, hij was zeventien, brak de tijd aan om de investering te verzilveren en samen gingen ze naar Europa op zoek naar een lucratief contract. ‘We zwierven heel Europa door’, vertelt Maurice, ‘eerst naar Spanje, waarvoor ik een visum had, daarna naar Frankrijk waar ik een test kon doen bij RC Lens. Hier kwam niets uit. Toen gingen we naar Ajax. Mijn ouders wisten nergens van, die dachten dat ik alleen naar Spanje zou gaan. Zij werden niet ingelicht.’

‘Veel voetballers zijn analfabeet en hebben geen idee wat ze hebben getekend en dat ze worden bedrogen’

Bij Ajax kon hij een maand meetrainen. De training verliep goed. Maar toen moest hij plotseling van hotel veranderen. Zijn makelaar was boos omdat Ajax niet al zijn eisen wilde inwilligen. Eenmaal in zijn nieuwe hotel kon Maurice zijn makelaar niet meer bereiken. ‘Ik had geen geld en durfde niet alleen de straat op. Ik heb meer dan een week doodsbang op mijn kamer doorgebracht. De receptioniste was gelukkig van Afrikaanse afkomst. Zij heeft ervoor gezorgd dat ik niet op straat werd gegooid. Ik had immers geen geld om de rekening te betalen. Ze kwam erachter dat mijn retourticket nog geldig was en heeft mijn transport betaald naar Schiphol. Zo ben ik uiteindelijk thuis gekomen. Zonder haar hulp weet ik niet hoe het zou zijn afgelopen. Ik wil er liever niet aan denken.’

Fragment uit: Hester den Boer, 'Dromen van Camp Nou', in: *De groene Amsterdammer*, woensdag 29 oktober 2014.

Het hele artikel kun je lezen op: Groene.nl